1893-1963
70-ліття видання і служби своєму народові та правді

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-3337

РІК LXX. Ч. 125. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛИПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 3, 1963 No. 125. VOL. LXX.

СЕНАТ РОЗГЛЯДАЄ ПРОПОЗИЦІЇ ЗАКОНІВ ПРО ЗРІВНЯННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Вашингтон. — Сенатська Торговельна Комісія в понеділок 1-го липня почала переслухання в справі урядових пропозицій законів, які мають зрівняти в громадянських правах негритянське населення, головним чином в південних стейтах. Як перший зізнавав головний прокуратор ЗДА — Роберт Ф. Кеннеді, який минулої середи зізнавав першим в Палатній Правничій Комісії. В Палатній Комісії він промовляв в справі цілого широкого законопроєкту, а в Сенатській Комісії обмежився до другої частини законопроєкту, в якому проєктується скасувати расову дискримінацію в приватних приміщеннях, готелях, ресторанах, мотелях і крамницях. Ця частина законопроєкту викликає найбільший спротив. Проти неї виступають навіть ті республіканці, які погоджуються на інші пропозиції в законопроєкті. Головний прокуратор Кеннеді домагався, щоб Конґрес конче ухвалив і цей „другий титул" цього закону, бо дискримінація в готелях і ресторанах спричиняє найбільше і найчастіше невдоволення між негритянським населенням, яке демонструє проти обмежень в ресторанах чи готелях, а під час демонстрацій виникають деколи і насильства, чим поглиблюється неспокій в країні. Сенат розглядає урядові проєкти в Торговельній Комісії, бо ця Комісія прихильніше ставиться до нових законопроєктів, як Сенатська Правнича Комісія, яку очолює сенатор-демократ Джеймс О. Істленд із Міссіссіпі. Торговельна Комісія має право займатися цими проєктами, бо в них є заторкнені і торговельні справи між окремими стейтами. Деякі республіканці заявляють, що не треба касувати расової обмежености в малих ресторанах і маленьких готелях, де є тільки дві - три кімнати, і які виглядають на підприємства, що обслуговують своїх знайомих гостей, і в дійсності не є публічними приміщеннями. Головний прокуратор вказував на той парадокс, який існує в південних стейтах, і який обороняють противники урядових законопроєктів про скасування расової дискримінації. Роберт Кеннеді казав: „В приміщеннях таких, як ресторани чи готелі радо приймають білих людей, хоч між ними можуть бути проститутки і продавці наркотиків, комуністи або ті, що грабують банки, але ті ресторани не хочуть допустити до себе деяких федеральних суддів, амбасадорів та численних членів наших збройних сил тому, що вони чорні". Сенатори домагаються, щоб ясніше визначити, які ресторани, кіна, мотелі і т. п. мали б бути інтеґровані. Деякі сенатори пропонували, щоб інтеґрація чи сеґреґація готелів і ресторанів залежала від висоти річних торгів, наприклад, ті підприємства, що торгують річно по $150 000 і більше були б інтеґровані, а з меншим торгом, щоб залишити сеґреґованими. Але головний прокуратор не погоджувався на такий проєкт, кажучи, що не можна давати окремі привілеї на сеґреґацію тим, що мають менші бизнеси. Кеннеді вказав на те, що расове обмеження прав негритянського населення є особистою образою тих, кого не допускається до кін, ресторанів чи клюбів.

ЗДА викидають совєтського дипломата за шпигунську діяльність

Вашингтон. — ЗДА оскаржили 1-го липня совєтського дипломата, військового аташе при совєтській амбасаді, Ґенадія Г. Севастіянова в тому, що пробував організувати шпигунську діяльність, намовляючи до неї працівника Централі Розвідчої Аґенції, — і домагаються, щоб він до 48-ох годин покинув цю країну. Про рішення американського уряду повідомлено совєтського шарже д'афер Георгія М. Корнієнка в бюрі Державного Департаменту, де його прийняв виконний асистент державного секретаря в европейських справах Ричард Г. Дейвіс. Ця конференція тривала 5 мінут. Корнієнко відмовився скласти заяву журналістам, але пізніше представник совєтської амбасади заявив пресі, що, мовляв, повідомлення про замішання совєтського дипломата в шпигунську аферу є без основ. Історія про працю аташе Севастіянова зорганізувати шпигунську діяльність у ЗДА виглядає, немов взята із цікавої повісти. 28 квітня працівник урядової аґенції у Вашинґтоні Джан вертався з праці додому і там несподівано заговорив хтось до нього, назвавши по імені. Був це його старший брат, якого він не бачив 23 роки, бо був на еміґрації в Німеччині, а недавно прибув до ЗДА, де старається про американське громадянство. Біля цього брата був і його шофер, яким в дійсності совєтський аташе Севастіянов. Совєтська амбасада спровадила старшого „Джанового" брата на працю до ЗДА ще 6-го квітня під прізвищем Владіміра І. Ґрідньова. Він мав приманити „Джана" до шпигунства в користь СССР. Як Джан не дуже радо погоджувався на таку пропозицію, то йому погрожували тим, що будуть переслідувати ближчу родину, яка залишилася в СССР. Аташе Севастіянов мусить виїхати із ЗДА. Представник уряду заявив, що не пороблено жадних заходів в справі „старшого брата" тому, що його вважається „безвольним знаряддям в руках КҐБ", членом якого був аташе Севастіянов.

В АМЕРИЦІ

● **Недавно в місті Ню Йорку** 12,707 учителів голосували за те, щоб у вересні на початку шкільного року почати страйк, якщо місто не збільшить учительської платні. 1.201 учитель був проти страйку. Місто відповіло вже, що немає грошей на збільшення учительських платень, бо навіть якби і знайшлися якісь гроші, то їх треба б видати на те, щоб достосувати школи згідно зі скасованою сеґреґацією.

● **В численних містах** стейтів Ню Йорку і Ню Джерзі вже міські управи видали зарядження про ощаджування води, бо цьогорічна суха весна і посуха на початку літа спричинили брак води в збірниках.

● **Почалися гарячі дні** з громами та блискавицями, і уряд здоров'я остерігає проти того, щоб не наражати себе на смерть від громів та не перебувати там, де є вони можливі. 29-го червня грім вбив 34-річного Джорджа Руні який під час громів ловив рибу на потоці Перкіомен в повіті Монтґомері в Пенсилвенії.

● **Членом американської делеґації** на коронацію Папи Павла VI був також рабін д-р Луїс Фінкелстейн, який є канцлером Жидівської Теологічної Семінарії в Ню Йорку. Президент Кеннеді найменував його на члена делеґації за згодою Папи Павла або якогось Ватиканського достойника. Досі рабін ніколи не був на папській коронації, але прецеденс був у тому, що Папа Іван XXIII із симпатією відносився до інших віровизнань.

● **28-го червня** на летунській базі Ванденберґ, Каліфорнія, відбулося пробне випущення далекосяжної ракети Мінутмен. 27-го червня цю саму ракету також із повним успіхом випущено з бази Кейп Канаверал на Флориді.

ПЕРШІ ДНІ ПОНТИФІКАТУ ПАПИ ПАВЛА VI

Папа Павло VI відвідує Митрополита Й. Сліпого.

Рим (д-р Омелян Кміть). — Існує тут у Римі старинна народна приповідка: „Помер Папа! Хай живе Папа!" („Морто іль Папа! Віва іль Папа!"). Цим способом римський народ, що є безпосереднім глядачем і учасником однієї з найцікавіших і найважливіших установ в історії людства, тобто установи Папату, окреслює її безперервну, вже майже двотисячолітню тяглість: помер один, приходить другий; кожний з них є конечний, коли є; коли ж його вже нема, нічого не сталося, бо є другий; конечною є тільки установа.

Так сталося й цим разом: 17-го червня ц.р. закінчилися жалобні Богослуження за Папу Івана XXIII; 19-го червня вечером вісімдесят кардиналів увійшло в конкляв; 21-го червня о год. 11:22 римського часу білий дим, що підносився з комина над Сикстинською Каплицею, мішаючись з золото-білим соняшним промінням пречудового італійського червневого дня, сповіщав тисячам вірних, які натовпились на площі св. Петра, та трьом мільярдам людських істот — бо ж справді ввесь світ ждав на цю подію — що Католицька Церква має нового Папу. О годині 12:12 кардинал-протодіякон Альфридо Оттавіяні оповіщував з бальконy св. Петра вибір, особу й ім'я нового Папи урочистими традиційними латинськими словами: „Аннунціо вобіс ґавдіюм манюм: габемус Папам! Емінентіссімум ак реверендіссімум домінум кардіналєм Йоаннем Баптістам Монтіні, кві номен сібі імпозуіт Павлюм секстум!" (Сповіщаю вам величезну радість: маємо Папу! Високопреподобного й всечеснішого кардинала Івана Хрестителя Монтіні, який прибрав собі ім'я: Павло Шостий!" Бурею оплесків сотки тисяч народу на площі й в довколишніх вулицях висловляли свою радість і вдоволення. О годині 12:22 новий Папа являвся на тім же бальконі й давав своє перше благословення „Урбі ет Орбі" — Римові й Світові.

Все сталося так скоро, що всі були заскочені, тимбільше, що перед конклявом передбачувано — головно преса — що конкляв буде „довгий і трудний". В дійсності сталося навпаки: конкляв був короткий, коротший ніж усі інші недавні конкляви; а як короткий, то видно й не трудний.

Кардинал Монтіні, архиєпископ Міляну, був загально знаний в Італії й за кордоном, і в передвиборчих передбаченнях він був на першому місці, як правдоподібний майбутній Папа. Його ідеї відновлення Церкви відповідали ве-

(Закінчення на стор. 3-ій)

У Вінніпеґу відзначено 25-річчя священства митрополита Максима Германюка

Вінніпеґ (Д. М.). — В неділю 23 червня ц. р. відбулося тут урочисте вшанування Митрополита Української Католицької Церкви Канади Впреосв. Максима Германюка у 25-річчя його священства. В цій урочистості, що її підготовив окремий ювілейний комітет під проводом ген. вікарія і пароха катедри св. Володимира й Ольги у Вінніпеґу о. прелата Василя Кушніра взяли участь не тільки українці Манітоби, але й інших провінцій Канади. Урочистість почалася в катедрі св. Володимира і Ольги в 10-тій год. вранці Благодарственною Архиєрейською Службою Божою, яку відправив Достойний Ювілят Митр. Максим, в сослуженні Владик Ніля Саварина, єпископа з Едмонтону і Андрея Роборецького — єпископа Саскачевану. Новорозмальована катедра (мистцем Гординським) була виповнена по береги. В перших її лавках сиділи губернатор Манітоби Ерик Виллис разом із дружиною, представники уряду Манітоби і міста Вінніпеґу та репрезентанти українських релігійних і громадських установ і централь. Почесну варту тримали члени організації Лицарів Колюмба. О годині 6-ій вечора цього ж дня відбувся в просторій, нововибудованій авдиторії Школи Пренепорочного Серця Марії ювілейний бенкет, в якому взяли участь губернатор Манітоби Виллис, міністер публічних робіт В. Вір, сенатор Павло Юзик, 50 священиків на чолі зі своїми Єпископами, оо. Шамбелянами і оо. Ігуменами і вкінці голови централь українських католицьких організацій. Після молитви, яку провів Достойний Ювілят, і вечері сенатор Павло Юзик підніс тост у честь королеви Єлисавети, а потім почали свої промови губернатор Е. Виллис, вітаючи Ювілята від королевої і населення Манітоби з 25-річчям праці для Бога, Церкви і народу. Далі промовляли міністер уряду Манітоби В. Вір, який заступав неприсутнього в тому часі прем'єра Манітоби Д. Роблина, радний міста Славко Ребчук, який передав Ювілятові від посадника міста Вінніпеґу Ст. Дзюби цінний дарунок, а вкінці голови місцевих католицьких централь. Довшу і головну промову виголосив в імені отців і вірних єпархії генеральний вікарій о. прелат В. Кушнір. Останньою у програмі була багата змістом промова самого Ювілята - Митрополита Кир Максима. Головна її думка була — Святість і велич служіння Христові і своєму народові на пості священика.

„КОМІТЕТ ВІЛЬНОЇ ЕВРОПИ" НЕ ДБАЄ ПРО ВОЛЮ ДЛЯ ВСІХ

ЙОСИП ЛИСОГІР, РЕПРЕЗЕНТУЮЧИ КАСІД, ДЕМОНСТРАЦІЙНО ПОКИНУВ „СВІТОВИЙ ДЕНЬ ВОЛІ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ЩО ЗНЕХТУВАВ УКРАЇНУ ТА ІНШІ ПОНЕВОЛЕНІ НАЦІЇ

Філядельфія. — „Комітет Вільної Европи", який користується фондами з добровільних пожертв американського громадянства, збираючи їх під претекстом, що він змагає до визволення поневолених Москвою европейських народів, виконує свої обіцянки тільки частинно у відношенні до т. зв. сателітних країн та балтійських народів, але нехтує поневоленням України і націй, що становлять т. зв. совєтські республіки, складові частини Совєтського Союзу. Це яскраво виявилося в понеділок, 1-го липня, під час „Світового Дня Волі", що ним започатковано у Філядельфії відзначення спонзорованого містом „Тижня Свободи". Імпреза відбулася на Площі Незалежности історичного „Дзвону Свободи" і до участи в цій імпрезі була запрошена Конференція Поневолених Націй Центральної і Східньої Европи, відома під скороченою назвою „КАСІД" та яку репрезентували президент КАСІД-у монсіньйор Іван Балькунас та його заступник і віце - президент Українського Конґресового Комітету п. Йосип Лисогір. Організатором і господарем імпрези був згаданий „Комітет Вільної Европи". Коли ж виявилося, що в програмі імпрези є „Виклик (Ролл Колл) Поневолених Націй" і коли п. Лисогір хотів упевнитись, що між цими викликаними поневоленими націями буде й Україна, президент „Комітету Вільної Европи" п. Джан Ричардсон, мол., виявив, що викликатимуть т. зв. сателітів (Альбанія, Болгарія, Польща, Чехословаччина, Румунія, Угорщина і три балтійські країни: Литва, Латвія й Естонія) та Кубу. На всі вияснення і арґументи п. Лисогора, що Україна в першу чергу повинна б бути викликана між поневоленими націями, бо вона перша впала жертвою комуно - московського агресивного імперіялізму, п. Ричардсон міг тільки відповісти, що „деякі члени Комітету" виступають проти цього, щоб не викликати закидів, що Комітет змагає до „розчленування Росії". В таких обставинах п. Лисогорові не залишалося нічого іншого, як демонстративно покинути імпрезу, що він і вчинив у порозумінні з іншими представниками КАСІД-у, заповівши дальшу акцію в цій справі.

Президент Франції де Ґоль відвідає цього тижня Західню Німеччину

Бонн. — В четвер цього тижня прибуде до столиці Західньої Німеччини Бонну французький президент Шарль де Ґоль. Відвідини його в Бонні триватимуть два дні і не матимуть того урочистого й оваційного характеру, які мали відвідини президента Кеннеді. Будуть ці відвідини також на багато скромніші, як були відвідини де Ґоля в Західній Німеччині минулого року після підписання німецько - французького договору. Теперішня візита де Ґоля виключно ділова й увесь час він присвятить розмовам з представниками німецького уряду, під час яких будуть передискутовані й узгіднені питання Европейської спільноти, НАТО і спільної оборони. З де Ґолем прибуває до Бонну прем'єр Жорж Помпіду, міністер закордонних справ Франції Моріс Кув де Мурвіль, міністер оборони П'єр Месмер і міністер фінансів Жалері Ґіскард д-Естейнґ.

Закарпатські брати мають нову церкву в Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу й неділю, 29 і 30-го червня ц.р. відбулися тут в Менґеттені великі врочистості з нагоди 50-ліття парафії св. Марії і посвячення нового храму для цієї парафії на Другій евеню і 15-ій вулиці. Посвячення нової церкви довершив Преосв. Елько, екзарх Питсбурзької дієцезії, що тримає церковну власть над усіми католицькими церквами візантійського обряду наших закарпатських братів — карпатських українців, що ще часто користуються давньою історичною назвою: карпатські русини та що деякі москвофіли перекручують на „карпатороссы". У врочистостях посвячення церкви взяло участь понад 1,000 парафіян, що походять із Закарпаття із колишніх жуп Угорщини Спіш, Абауй, Земплін та теперішньої Закарпатської области України. Було багато гостей із сусідніх стейтів, зокрема родаків або колишніх членів цієї парафії. Увесь церемоніяльний обряд передавано на домашній телвізії до церковної залі, бо в церкві могло поміститись небільше як 600 осіб. Парафія начисляє понад 2 000 членів. Співав 40-членний хор під веденням Макса Вальмера, диригента. Святочне Богослуження та обряд посвячення виконав Єпископ Елько в асисті десятка священиків з ближчої і дальшої околиці (Огайо — о. Федорко, о. Пап із Індіяни). В процесії із 13-ої вулиці, де містилася давня церква св. Марії, до нового храму брали участь теж і кілька репрезентантів американської католицької дієцезії. Напередодні врочистостей, в суботу вечір в балевій залі готелю Валдорф-Асторії відбувся Золотий Ювілейний бенкет з мистецькою програмою і танцями. Перед початком бенкету всі приявні без окремого заклику заспівали відому протестаційну народну пісню на слова Олександра Духновича: „Я русин бил, єсьм і буду", а опісля американський гимн. Бенкет відкрив молитвою „Отче наш" відомий і популярний народовець, о. А. Пап, функцію старости бенкету виконував п. Горейс Мек Меґон, президент Спілки Католицьких Артистів, а вступне слово сказав монсіньйор Іоан Стим із Пассейку, Н. Дж. Святочну промову виголосив по-англійськи, докидаючи деколи слово „по-нашому", Владика Николай Т. Елько, а місцевий парох о. Павло Даньо подав парохіяльні завваги. Виступ трьох пар танцюристів, що їх представив Володимир Бакад, директор Програми Світової Виставки, публіка прийняла з ентузіязмом. Вони затанцювали три народні танці: „Коломийка", „Козачок" і „Ножиці", за що їх приявні винагородили одушевленними оплесками і заввагами „чудесні наші краєві танці". Перед закінченням бенкету приявні вислухали виступ пані Джоан Сена, члена Міської Опери, яка відспівала три арії при супроводі Макса Вальмера на фортепіяні. Відспіванням „Достойно єсть яко воістинну", що його заінтонував о. декан Юрій Дюришин із Бриджпорту, закінчено бенкет, щоб слово передати для молоді, яка започаткувала третю частину вечора танцем „американської польки". В суботу імпреза тривала майже до години 2-ої по півночі. В неділю церемонію обряду закінчено о годині 2-ій по пол.

● **В Палермо в Італії,** внаслідок експльозії вибухового матеріялу ТНТ згинуло сім італійських поліцаїв. Стали вони жертвами вибуху під час перешукування залишеного водіями авта. Поліція здогадується, що цей вибух був зроблений членами італійської мафії — злочинного підземелля і що поліцаїв зумисне заманили до цього покинутого авта.

КЕННЕДІ ЗАКЛИКАВ ІТАЛІЙЦІВ БОРОТИСЯ ЗА СВОБОДУ І ПРОТИ КОМУНІЗМУ Й ФАШИЗМУ

Рим. — У відповідь на привітальні промови й овації, з якими зустрічало його населення Риму, президент Кеннеді відкинув рішуче можливість аранжованого комуністами „народного фронту" і будь - якого повороту до фашизму, перестерігаючи, водночас перед оманними гаслами і з права і з ліва, які не дають справжньої розв'язки існуючих соціяльних і політичних проблем. За словами президента в майбутнє веде багато шляхів, але для Італії головним шляхом може бути тільки шлях демократії, шлях, що лежить між двома екстремами тиранії. Після свого прибуття до Риму й відбуття влаштованих на його пошану оваційних зустрічей, президент Кеннеді в першому дні своїх відвідин в Італії відбув довшу конференцію з представниками італійського уряду. Темою спільних розмов була справа зміцнення Атлантійського Союзу і ставлення Італії до пропонованої Америкою атомової збройної сили в рамцях НАТО. Ці питання були розглядані зокрема з погляду сучасної ситуації в Італії, де зріст комуністичних впливів загрожує участі Італії в Атлантійському пакті і ставить під сумнів можливість виконання взятих на себе в рамцях НАТО зобов'язань. Італійська сторона мала запевнити президента Кеннеді, що серйозної загрози для демократії в Італії в ніякому випадку немає і що Італія буде дотримуватися своєї дотеперішньої прозахідньої політики. Була заторкнена під час конференції також справа запланованих на липень у Москві переговорів між представниками ЗДА, Британії й СССР в справі атомового роззброєння й Італія підтримала приготовані для тих переговорів пропозиції Заходу. В розмовах брали участь з американського боку: президент Кеннеді, державний секретар Дін Раск, асистент державного екретаря для европейських справ Тайлер, спеціяльний асистент для справ національної безпеки Бунді і шарже д'афер Вілліямсон. Італію репрезентували: президент Сеньї, прем'єр Леоне, міністер закордонних справ Піччіоні, підсекретар для закордонних справ Мартіно, італійський амбасадор до Вашинґтону Феноальтеа та інші. Увечері цього ж дня президент Кеннеді й особи з його оточення взяли участь в прийнятті, влаштованому президентом Сеньї. На цьому прийнятті президент Кеннеді виголосив промову, в якій підкреслив спільну боротьбу ЗДА й Італії в обороні свободи і виявлювану в обличчі комуністичної загрози постійну й активну льояльність більшости італійського народу для принципів тієї свободи, миру і демократії. В дальшому президент Кеннеді запевнив Італію, що ЗДА трактуватимуть кожну атаку на мир і свободу Італії як агресію на мир і свободу ЗДА. Ще підкреслив президент Кеннеді, що і американці і італійці вірять в свободу і в соціяльну справедливість і розуміють, що демократія має свої проблеми, затримки й незгоди і що боротьба за здійснення справжньої демократії мусить відбуватися кожного дня. Закінчив свою промову президент Кеннеді закликом будувати спільно величаву будівлю свободи згідно з ідеями і традиціями Ґарібальді і Мацціні, Джефферсона і Лінкольна. Відвідини Кеннеді в Італії передбачені на два дні. На вівторок запланована його авдієнція в Папи Павла VI і дальші розмови з представниками уряду і в середу президент Кеннеді вернеться літаком до Вашинґтону.

У Великій Британії виявлено аферу колишнього дипломата Філбі, зв'язаного із справою шпигунів Бирджеса і Мекліна

Лондон. — Британський уряд подав до публічного відома факт виявлення як совєтського шпигуна ще одного британського дипломата 51-літнього Г. А. Р. Філбі, зв'язаного з голосною десять років тому справою британських дипломатів Бирджеса і Мекліна, що працювали як шпигуни для Совєтського Союзу і, попереджені про їх розкриття, втекли заздалегідь за залізну заслону та перебувають, правдоподібно, в СССР. З повідомленнями про розкриття Філбі, як совєтського шпигуна, виступив у палаті громад лорд малої державної печатки Едвард Гіт, який ствердив, що Філбі „зник" із місця свого перебування — Бейруту в Ливані, де він працював як кореспондент часопису „Обсервер" і перебуває тепер, мабуть, також за залізною заслоною. Водночас із цим Гіт подав до відома, що Філбі стояв близько до Бирджеса і Мекліна і що це він був тим, хто попередив цих совєтських шпигунів про загрозу їхнього ув'язнення і цим допоміг їм втекти. Тоді, в 1951-му році Філбі працював у британському міністерстві закордонних справ разом з Бирджесом та Мекліном, і тоді ж, після розкриття справи Бирджеса і Мекліна, зрезиґнував із цієї служби з огляду на пред'явлені йому обвинувачення в „комуністичних контактах". Перед суд Філбі не поставлено, бо не було проти нього ніяких конкретних доказів, проте британські органи безпеки стежили за ним до останнього часу, коли під час якоїсь зустрічі Філбі признався, що він працював для СССР ще перед 1946-им роком і що він поміг Бирджесові і Мекліновi втекти. Після своєї резиґнації Філбі не мав ніякого доступу до державних таємниць і перебував практично увесь час за кордоном, поза засягом британської юрисдикції, в Ливані. Справа Філбі може мати неприємні наслідки не тільки для уряду Мекміллена, але і для Партії Праці, бо Філбі працював в. міністерстві закордонних справ в 1946-1951 роках, коли при владі були лейбористи.

У СВІТІ

● **Папа Павло VI,** у своїй промові, виголошеній напередодні коронації до журналістів, назвав їх колеґами і друзями, пригадуючи, що його батько Джорджо Монтіні був протягом 25 років редактором римокатолицького щоденника і що він сам у своїй молодості здобув журналістичний вишкіл. В зустрічі з Папою взяло участь понад 400 журналістів з різних країн.

● **Південно в'єтнамські збройні сили,** підтримувані літаками і панцерними возами, завдали важких втрат комуністичним партизанам. Згідно з останнім повідомленням південнов'єтнамського командування під час проведених востаннє військових операцій на південь від Сайґону вбито 122 партизанів.

● **Ізраїльський уряд** прийняв з признанням рішення західньонімецького уряду про заборону продукувати зброю масового знищення для чужих країн. Ізраїльські політичні кола були останнім часом стурбовані повідомленням, що німецькі науковці і спеціялісти помагають у продукції зброї Об'єднаній Арабській Республіці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Свято Незалежности

Котрий це вже раз кожний з нас святкуватиме в цей четвер, 4-го липня 1963-го року, американське Свято Незалежности? Є між нами такі, що святкують це найбільше національне свято прибраної батьківщини 50, 60 і більше разів, є багато таких, народжених вже в Америці земляків наших, що святкують це свято все своє життя, але є й такі, що святкують лише від кількох років. Американський нарід відзначає і справді святкує свій День Незалежности вже 187-ий раз, згадуючи той славний день 4-го липня 1776-го року, в якому Континентальний Конгрес проголосив світові історичну Деклярацію Незалежности, що в ній батьки цієї країни „в імені і з уповажнення доброго народу цих колоній врочисто проголосили, що ці Колонії мають право і повинні бути ВІЛЬНИМИ І НЕЗАЛЕЖНИМИ ДЕРЖАВАМИ". Джан Адамс, один із тих що підписали Деклярацію Незалежности та який став другим з черги, після Джорджа Вашингтона, президентом вільних і незалежних З'єдинених Держав Америки, писав тоді: „Тричі славу проголосило небо, а наші батальйони, маршуючи під гомін церковних дзвонів, віддали радісну сальву, не зважаючи на недостачу пороху". Ця згадка про недостачу пороху чи не найкраще характеризує обставини, в яких народжувалася американська Незалежність.

Від того часу пройшло 187 років, що в перспективі вже майже двотисячолітньої тільки християнської історії не є аж таким великим періодом часу. Але він більше, ніж вистачає, щоб доказати і переконатись, яких чудес може довершити воля і незалежність творчого, трудолюбного народу. 178 років тому Америка не мала досить пороху, щоб почесною сальвою гармат привітати проголошення своєї незалежности, але віра у виявлені та проголошені тією Деклярацією високі ідеали і завзяття в змаганні до їх здійснення в тих перших роках заступили „реальну силу" і відіграли рішальну ролю в тому, що колишні американські колонії, здобувши волю і незалежність, стали наймогутнішою, найбагатшою і найбільш динамічною країною світу, випередивши тих, що були імперіями перед відкриттям Америки.

День Незалежности відзначає американський нарід рік-річно як своє найбільше національне свято. Відзначають його виставленням „Давньої Слави" — зоряного прапору, що є символом Незалежности, патріотичними зібраннями і парадами та молитвами в своїх церквах, але в першу чергу радісним дозвіллям та розвагами у своїх домах і товариствах.

Важливе, щоб у тій радості не затратилося справжнє значення Деклярації Незалежности, щоб не затратилася свідомість, що сьогодні в модерному світі незалежність кожного, навіть найбільшого і наймогутнішого народу, буде так довго загрожена, як довго існуватиме поневолення і залежність навіть в найдальших закутках світу. Президент Кеннеді назвав це свого часу „між-залежністю", стверджуючи виразно, що незалежність кожного народу тепер взаємозалежна та що треба спільно її боронити.

Америка потрапила встановити свою незалежність та привітала її радісною сальвою гармат, „не зважаючи на недостачу пороху". Добре було б, якби американський нарід і ми з ним, відзначаючи День Незалежности, пригадали собі в першу чергу те все, що цей День означає та ідейно підписались під ідеалами Деклярації Незалежности вже в найширшому, світовому маштабі, бо воля і незалежність усіх націй може зберегти і гарантувати також і незалежність тих, що її мають. Це повинно бути тепер моттом святкування Дня Незалежности в Америці.

Ідуть уже на ножі

Розлам у комуністичному бльоку, що його досі визначувано в совєтських енунціяціях лагідними словами, як „наявні незгоди", чи „розбіжності" між „братніми комуністичними і робітничими партіями", перейшов у небувалу досі в історії міжнародного комуністичного руху, зокрема у взаєминах між окремими комуністичними країнами фазу напруження і загострення. Совєти починають стосувати в боротьбі із „братньою" компартією Китаю заходи, які були досі стосовані тільки у відношенні до „капіталістичних акул" західнього світу: викидування дипломатів, глушення радіопередач тощо.

У відповідь на передавання пейпінґським радіо і на опублікування комунокитайською амбасадою у Москві тексту листа ЦК компартії Китаю з 14-го червня цього року, „з безґрунтовними і наклепницькими", мовляв, нападками на „деякі особи" в проводі совєтської компартії, совєтський уряд наказав трьом членам комунокитайської амбасади і двом іншим комунокитайцям у Москві як „небажаним особам" покинути негайно територію Совєтського Союзу за те, що вони всупереч небажанню совєтських партійних кіл оприлюднили цього листа. Водночас із цим, як повідомляють західні кореспонденти з Москви, Совєти почали заглушувати усі комунокитайські радіопрограми, передавані російською мовою і мовами інших совєтських і теж сателітських народів. Характеристично, що це заглушування започатковано зараз же після того, як Москва перестала заглушувати — мабуть із чисто технічних причин, значить, щоб використати наявні заглушувальні влаштування в інший бік, радіопередачі „Голосу Америки".

Реакція Пейпінґу на ці безпрецедентні заходи совєтського уряду була згідна з традиціями китайської чемности, але і рішучости. Викинені із СССР комунокитайські дипломати виконали акуратно совєтський наказ і, не гаючись, виїхали до Пейпінґу, де їх представники партії й уряду привітали як... героїв — цвітами, промовами тощо. В опублікованій у відповідь на совєтський акт енунціяції комунокитайського міністерства закордонних справ визначено совєтську акцію чемно й делікатно, як „нерозумну і недружню" і висловлено надію, що совєтський уряд не вчинить ніяких дальших заходів, які могли б „прискорити підірвання" комунокитайсько-совєтської „єдности". Провід комуністичної партії Китаю опублікував з датою 1-го липня 1963-го року заяву, що він резервує собі відповідь на совєтську акцію на пізніший час і що, не зважаючи на все, комунокитайська делегація візьме участь н нараді представників ЦК КПСС та ЦК КПК у Москві, що мала б відбутися вже за три дні в п'ятницю 5-го липня ц. р.

Таке тонко - дипломатичне ставлення Пейпінґу до виявів совєтського роз'ярення і, з другого боку, несподіване збіговище провідників східньоевропейських компартій, скликане до Східнього Берліну, нібито з нагоди 70-річчя Ульбріхта, а насправді для встановлення спільної лінії в обличчі комунокитайської „диверсії", що її підтримує подекуди вже суперльояльна досі у відношенні до Москви Румунія, казало б сумніватися в будь-який успіх наради представників совєтської і комунокитайської компартій у Москві. Якщо б така нарада й відбулася, шо виться вона певно ще в дальшому поглибвить вона напевно ще в дальшому поглибленні існуючих „розбіжностей". Чекати в сьогоднішній стадії взаємин між Москвою і Пейпінґом якоїсь полагоди „наявних незгод" між ними чи хочби такого чи іншого замирення — ніяких підстав немає. Скоріше, треба сподіватися, згідно з передбачуванням західніх коментаторів, що існуючі розбіжності перейдуть уже в цілком відкритий двоподіл — на два ворожі до себе табори.

ПАПА ПАВЛО VI

В неділю, 30-го червня ц. р. у вічному місті Римі відбулася коронація нового Папи Павла VI. 262-ий Папа почикає своє дуже відповідальне володіння у важливому часі, коли світ дійшов до такого стану, що здобувся на засоби, якими міг би себе знищити, якби його долю вирішували невідповідальні люди, які мають в своїх руках страшну атомову зброю.

Новий Папа Павло VI ще перед своєю коронацією, 27-го червня, заявив теперішньому польському комуністичному режимові, дякуючи Александрові Зададзкому, „президентові" сателітньої Польщі, за ґратуляції з нагоди вибору, — що ціллю Католицької Церкви було і є змагання до міжнародного миру в світі. Преса повідомила, що новий Папа цікавиться долею Митрополита Йосипа Сліпого та відвідав його під час недуги.

Папа Павло VI діє як дійсний духовий провідник 500 мільйонів католиків, яких об'єднує Христова віра, але які мусять перемагати різні непорозуміння внаслідок політичних та економічних розходжень. Численні релігійні авторитети стверджують, що Папа Павло VI найбільше в останніх 400 роках надавався на вибір на Папу. Коли він був ще тільки єпископом, то його численні люди уважали за можливого наслідника Папи. А коли кардинал Монтіні в навечер'є вибору Папи входив до Сикстинської Каплиці, то люди при вході шептали: Папа, Папа...

Світ, не тільки католицький, цікавиться тим, яку політику вестиме оцей не надто сильний фізично, але чутливий і вчений ерудит та дипломат на папському престолі.

Апостольський Делеґат до ЗДА Еджідіо Ваньоцці, ось такими словами схарактеризував нового Папу: „Він приносить до Апостольської Столиці мудрість державного мужа, якою відзначався Папа Пій XI, блискучість думки та глибину відчування модерних проблем Пія XII, і милосердя та щирість думки з універсальною любов'ю Папи Івана XXIII".

Ніхто не знає, і не знатиме, як голосували кардинали в Конкляві в першому дні, і кількома голосами був вибраний на Папу кардинал Монтіні. Покійний Папа Іван XXIII сказав журналістам після свого вибору, що „сила преси є велика, але секрет кардиналів є ще більший".

Гадають, що кардинала Монтіні підтримали не-італійські кардинали, яких є більше. Такі висновки витягають і з того факту, що кардинал Монтіні під час першої сесії Вселенського Собору дуже часто конферував із тими не-італійськими кардиналами, які належать до „лібералів".

Новий Папа вже повідомив, що у вересні ц. р. почнеться продовження Вселенського Соббру. Свої пляни вміє новий Папа здійснювати із залізною консеквенцією. Під час своєї молодости Джовані Ватіста Монтіні любив лазити по високих деревах. Коли йому з подивом пригадував це його знайомий в пізніших роках, він просто відповів: „Дивіться просто до неба, і нічого не бійтеся", — і це вся штука, як дряпатися по деревах.

Папа Павло VI має не тільки керувати Церквою, яка опікується більше як 500 мільйонами вірних в цілому світі. Він прийняв собі ім'я Павла, який навернув був тисячі до християнської віри. Павло VI має перед собою великі труднощі, які в деяких країнах подібні до тих, що були за часів св. Апостолів Петра і Павла, які згинули в обороні Христової віри. У світі поширений комуністичний і некомуністичний атеїзм, світ розбитий на два політичні табори, конфлікт між якими може довести до знищення людської культури, а то й до повного звиродніння людської раси.

Та преса підкреслює, що мало людей були краще підготовані до обняття тієї велетенської відповідальности, яка тяжить на новому Папі. Він знає з безпосередньої зустрічі комуністичну небезпеку, бо він мусів протиставитись комуністам, коли був архиєпископом Міляна. Його стадо було поділене, але він, як добрий пастир, не забував і про притчу про загублену вівцю та відвідував фабрики на передмістях Міляна, не боячися ворожих вигуків тих італійців, які від Біблії перейшли були до Маркса і Леніна.

Комуністи підклали були бомбу під його архиєпископський палац, спричиняючи вибиття вікон та вилім у стіні. Архиєпископ Монтіні, довідавшись про те, спокійно вийшов на вулицю та потішав стурбованих цим вандалізмом вірних.

Найближчі особи, що знають нового Папу, підкреслюють його глибоку чутливість, яка спричинила те, що він працював для поліпшення долі бідних. Він фактично керував закордонною політикою Ватикану ще перед тим, поки дістав кардинальський капелюх. Новий Папа є дійсним інтелектуалом, що плинно говорить латинською, італійською, французькою мовами, а читає по англійськи, португальськи, еспанськи, німецьки, гебрейськи і арамейськи.

Він був просекретарем Стану за Папи Пія XII і близьким дорадником Папи Івана XXIII. По смерті цього Папи він сказав такі слова: „Папа Іван XXIII зарисував певні шляхи, що їх ми повинні не тільки пам'ятати, але й ними прямувати, бо чи можемо ми збочити з того шляху, який він так відважно отворив для майбутньої історії релігії: шляху вселенської Католицької Віри".

Президент підписав закон про продовження податків

Вашингтон. — Президент Кеннеді 29-го червня в Европі підписав закон, згідно з яким продовжено вже 10-ий раз важливість тих податків від корпорацій і від продажу деяких товарів, які були ухвалені під час війни в Кореї. Згідно з цим законом великі корпорації і надалі платитимуть податок у висоті 52% від прибутків, а від продажу вина, пива горілки, цигарок, авт і частин до авт, уживання телефону та від летунських квитків треба буде платити дотеперішній податок. Коли б не продовжено цього закону, то він втратив би був свою силу 30 червня цього року.

„РІВНІ" ПРАВА ЖІННИ В СССР

Останній політ Валентини Терешкової в космос мав би, в інтенції совєтських диктаторів, ще раз переконати всіх у світі, що становище жінки в СССР є рівне чоловікові, що для неї все, навіть політ в космос, є доступне.

Одначе, цифри і факти, дійсна дійсність в СССР, тому яскраво заперечують.

Вистачає нагадати тільки дві цифри із останнього цензусу — кругло 94 000 000 чоловіків і кругло 115 000 000 жінок у населенні СССР — і сконфронтувати їх з тим, як розділені всі становища поміж жінками і чоловіками, щоб переконатись, яка пропасть є між тим, що пропаґується а дійсністю.

Так само мається справа із правами жінки у підсовєтській Україні.

В днях 21 - 23-го травня 1963-го року відбулася в Києві республіканська нарада жінок. Скликав її Центральний Комітет компартії України для обговорення „що треба зробити для того", щоб підвищити ролю жінок у здійсненні рішень 22-го з'їзду КПСС, у ставленні матеріяльно-технічної бази комунізму, у вихованні нової людини, у боротьбі за мир" а про всі ці справи доповідала конференції секретар ЦК компартії України — Ольга Іващенко.

У своїй близько півторагодинній доповіді вона, очевидно, розпливалася у похвалах для комуністичної партії і совєтської влади за „досягнення" на полі економіки, науки, культури, та за „наділення жінок рівними правами". Одним із доказів тієї рівноправности мало б бути, на її думку, те, що на 5 000 000 робітників в Україні, які змагаються за звання колективів комуністичної праці в Україні, жінки становлять 2 000 000. В республіці працює 412 000 жінок із вищою освітою, що становить 52% кількости всіх спеціялістів, понад 21 000 у республіці є науковцями. І хоч ці і інші цитовані Ольгою Іващенко цифри самі по собі імпозантні, то вони далеко ще не доказують рівности жінки з чоловіками.

В Україні ця справа цілком незадовільна.

Не дивлячись на пропаґанду, яку робиться довкола тих „рівних прав", перше, що впадає в очі, є факт, що жінок не бачимо на керівних становищах в Україні.

На найвищому щаблі партійної драбини в Україні є тільки одна жінка — та ж Ольга Іллівна Іващенко, член Президії і секретар ЦК КПУ. На 36 членів Ради Міністрів УССР є тільки одна жінка, Алла Григорівна Бондар, міністер народної освіти. Після останньої реорганізації керівництва промисловістю і сільським господарством в Україні є у шести областях по одному, а в 19 областях по два обкоми партії і по два облвиконкоми (промисловий і сільський). Разом Україна має тепер 44 обкоми партії, а кожний обком партії має 4 секретарів, тобто разом є тепер в Україні 176 секретарів обкому партії. Серед того числа є тільки п'ять жінок.

Який це малий процент у порівнянні до числа 176, при чому у сільських обкомах партії нема ні одної жінки на становищі секретаря обкому. Немає й ні одної жінки на всіх 44 голів облвиконкомів.

Не кращі відносини і на нижчих щаблях партійної і совєтської драбини.

У репортажі із згаданої конференції п. з. „Роботящі руки, ясний розум" („Радянська Україна" з 23-го травня 1963) читаємо про це:

„У розмовах, виступах учасниць наради нераз звучали думки: керівні посади чомусь подекуди вважають суто чоловічою справою. В Дніпропетровській області, наприклад, серед голів міськвиконкомів та райвиконкомів — жодної жінки. Зовсім мало жінок директорів заводів, фабрик. На всю область лише 5 жінок голів колгоспів (в кожній області України є пересічно 300 колгоспів) і 2 директори радгоспів".

Приблизно такий самий стан справи є і у всіх інших областях України. Цей стан, очевидно, є добре відомий Ользі Іващенко, але у своїй доповіді вона чомусь не поважилась заторкнути цієї проблеми. Вона відважилась тільки домагатись для жінки ось чого:

„Виступаючи на нараді — сказала Іващенко у своїй доповіді — працівників сільського господарства України, Микита Сергійович Хрущов говорив: наші жінки показують зразки самовідданої праці і їх треба сміливіше висувати бригадирами і головами колгоспів, на партійну і радянську роботу. На жаль — сказала Іващенко — цінне побажання Микити Сергійовича не скрізь враховується. У нас є ще багато таких колгоспів, де переважну більшість фізично важкої роботи виконують жінки, а чоловіки займають різні ,відповідальні" пости: працюють комірниками, бригадирами, завідуючими фермами, тощо".

Отже, зрівняння жінок у правах із чоловіками в СССР (та й в Україні) наступило покищо тільки на „найнижчому ,щаблі", бо тоді коли чоловіки займають всякі посади білоручок, жінки виконують найтяжчу працю.

Ця проблема особливо гостро стоїть у сільському господарстві і в освітленні Ольги Іващенко вона так виглядає:

„Особливо велику роль — сказала у своїй доповіді О. Іващенко — відіграють радянські жінки в розвитку сільсько - господарського виробництва. В нашій республіці жінки становлять 57% колгоспників і якщо сьогодні ми говоримо про певні успіхи в сільському господарстві країни, то в цьому ми бачимо великий вклад трудящих жінок".

Не хто інший отже, а секретар ЦК КП України О. Іващенко стверджує закріпощення української жінки - колгоспниці, яка у колгоспах виконує найтяжчу роботу. Ця сама жінка, на якій, після тяжкої праці в колгоспі лежить після приходу додому вся хатня робота та діти.

Коли 57% усіх колгоспників України становлять жінки, то значить у колгоспах України є на 14% більше жінок, як чоловіків.

Це наслідок „добровільних" виїздів на цілинні землі, на лісозаготівлі на далекій півночі, чи виїздів молоді за комсомольськими „путівками" на ударні будови семирічки.

Попри все інше такий стан створює дуже ненормальну ситуацію в українському селі: немає молодим жінкам та дівчатам за кого виходити заміж.

То є теж одна із „благодатей" створених для жінки в СССР. Не треба і згадувати, що такий ненормальний стан в українському селі для його популяційної справи може показатись катастрофальним уже в найближчій будучності.

Хоч, отже, на словах багато говориться в СССР про зрівняння жінок в правах з чоловіками, то з фактів, які є відомі в цій справі, виходить, що перед совєтською жінкою ще далекий шлях до того, щоб вона добилась дійсно рівних прав з чоловіком і цього факту не заслонить навіть вислання Валентини Терешкової в орбіту довкола землі.

(абв.)

Тихон Тенцук

Думки безпартійного

Пройшло вже 20 років з того часу, як ми — нові еміґранти — вибули з України. За цей час відбулися в Україні, як також у всьому світі, великі зміни. Майже всі українські землі, що були під окупаціями Польщі, Мадярщини, Чехо - Словаччини та Румунії, опинилися під одним московським окупантом, де перебувають українці в однакових життьових обставинах. Лінія Збруча вже давно втратила там будь-яке значення. Українські політичні партії, що були колись на західньо-українських землях, давно вже не існують. Нове покоління, що прийшло за цей час до активного життя в Україні, не знає вже партійного поділу.

В дуже важких обставинах і в зовсім відмінних формах приходиться вести визвольну боротьбу в Україні. Хто обороняє українську мову, чи свою українську Церкву, чи українські культурно - історичні традиції, — той вважається українським „буржуазним націоналістом" і його жорстоко карають.

Інсценізація багатьох процесів УПА і „буржуазних націоналістів" та вбивство націоналістичних провідників на еміґрації є доказом, що український націоналізм став символом відновлення України та небезпекою для колоніяльного панування Москви.

На тлі цих подій в Україні хочемо зупинитися на деяких особливостях нашого еміґраційного життя. Українська еміґрація, як і еміґрація інших народів, живе своїм власним, внутрішнім життям, зберігаючи свою мову, традиції, організації, Церкву та попередні форми свого політичного життя, включно з крайовими — партіями!

Очевидно, що зберігати та шанувати своє минуле на чужині — ідея дуже благородна. Але на тлі цього постала у нас деяка небезпека. Бо, заглиблюючись у своє минуле, ми у своєму громадському і політичному житті втрачаємо почуття дійсности, часто живемо ілюзіями, не маючи належної перспективи на майбутнє? Всі ті українські політичні партії, що діяли колись на західньо - українських землях, механічно продовжують своє існування на еміґрації (деякі з них ще й поділилися), не дивлячись на те, що причини до партійного поділу в умовах еміґрації зовсім нема, бо програма у нас одна — допомога визволенню України.

Під впливом цих ілюзій у нас створилось зовсім нереальне уявлення і про консолідацію. Ми вважаємо, що наші політичні партії повинні договоритись, піти на компроміси, об'єднатися та створити еміґраційний провід. Але тут виникають запити: 1) Про що ж тут партіям договорюватись, коли ціль у них та сама — допомога визволенню України? Які ж можуть бути у партій компроміси, коли тут треба тільки підпорядкуватися одному надрядному чинникові, а цього добровільно ніхто не зробить? 3) А що ж буде з рештою 95% української еміґрації безпартійної, яка вважає себе також політичною еміґрацією і хоче мати голос у своїх громадських і політичних справах?

Партійний підхід до справи консолідації створює стан перманентної боротьби не тільки серед наших політичних середовищ, але й неґативно впливає і на молодь та безпартійне громадянство, яке розгублюється, втрачає віру в здібність свого проводу та пошану до всіх наших політичних провідників, які мимо всього, є найбільш активними українськими патріотами. 15-літня практика переговорів наших політичних партій потверджує, що без участи українського безпартійного громадянства у нас не може бути справжньої консолідації. Бо всі ми, українці — партійні і непартійні — маємо єдину спільну мету — допомогти визволенню України. До тієї цілі нам треба іти разом, усуваючи всі ті дрібниці, які можуть нас розсварити, поділити і обезсилити. Наші невдачі на громадсько - політичному відтинку не були наслідками відсутности у нас добрих політичних провідників, серед яких є героїчні постаті, які напевно увійдуть до української історії, а були наслідками наших організаційних недоліків, що спричинили відір-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Михайло Рудко
Европейський директор ЗУАДК

З ДІЯЛЬНОСТИ ЗУАДК В ЕВРОПІ

(8)

Брак своїх власних фондів був однією з причин, чому ЮСЕП не підписав з нами контрактів у другій половині 1961 р. і в другій половині 1962 р. Через те ми не могли використати інших фондів для допомоги чи інтеґрації. ЮСЕП вимагав тоді посвідки від нашої Централі, що вона дає принаймепше 3,000 дол. на 6 місяців на покриття адміністрації. Такої посвідки Екзекутива нам не виставила, бо її дотація для ЕП виносить всього 1,560 дол. на 6 місяців, тобто 260 дол. місячно. (В цій сумі є платня директора — 150.00 дол. і адмін. витрати — 110.00 дол.). І тому через брак не цілих 1.500 дол. ми втратили передвчасно контракти з ЮСЕП-ом, а тим самим фонди на кілька тисяч долярів на допомогу нашим залишенцям і на адміністрацію, тобто на вдержання потрібного числа працівників. Коли б ми мали більше працівників, ми могли б опрацювати більше інтеґраційних проєктів для інших організацій і дістати від них ще більше грошей на допомогу нашим людям. Отже через брак 1.500 дол. ми втратили кількадесят тисяч долярів.

б) Велике заборгування супроти ЗУАДК-у еміґрантів і катастрофічне зменшення збірок на цілі ЗУАДК-у серед українського громадянства у ЗДА допровадило до того, що з 500 дол. дотації, які діставало ЕП в 1953-1954 рр. на самі адміністраційні витрати, сьогодні дістає всього 110 дол. Коли взяти до уваги, що тоді, тобто від 1953-1959 рр. ЕП діставало досить поважні суми на адміністрацію від ЮСЕП-у (пізніше вони зменшувалися, а від 1962 р. м. липня зовсім перестали напливати), то трудно повірити, що ЕП могло дотепер вдержатися і хоч в менших розмірах, але безперервно сповняло свої обов'язки супроти досить поважного ще числа потребуючих залишенців.

Бо що можна більше зробити за 110 дол. на місяць, коли сам чинш коштує нас 100 дол. місячно (без світла, опалу, телефонів, порторій і т. д.). Ми перепровадили драстичне скорочення в адміністраційних витратах і працівниках. ЕП могло вдержати тільки трьох працівників, що працюють цілий день і 4-ох, які працюють по пів дня та дістають мінімальні платні. Щастя, що нам в міжчасі вдалося виєднати контракти з Високим Комісаром для продовження еміґраційної діяльности, а то не було б чим оплатити ні секретарки ні дорадника, а найважніше не можна було б виїхати в терен, що в нашій роботі є надзвичайно важливе. Добре, що ми мали маленьке заощадження — залізну резерву, яку ми створили вже від 1959 року, бо попередня резерва була ліквідована майже в цілості при відході попереднього директора. Але як довго можна в такій ситуації працювати?

III. ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ

У зв'язку з такою невідрадною ситуацією, в якій опинився ЗУАДК, насувається питання, чи потрібно ще сьогодні в нашому еміґраційному житті такої установи як ЗУАДК і його Европейське Представництво? Очевидно, що думки і погляди на це питання можуть бути різні. Ясно, що він не є потрібний (принаймеьше покищо не потрібний) тим усім, що могли за його допомогою виїхати з Европи і мати можливість добре влаштуватися. „Ситий голодного не знає" — каже наше прислів'я — так не знають всі ті, що живуть у достатках, наших залишенців, які не зі своєї вини опинилися в такій ситуації, що без помочі не можуть дати собі ради.

1. Статистика виказує, що в Европі, а головно в Німеччині і в Австрії живе ще біля 7.5 тисячі осіб, які потребують помочі — головно помочі в інтеґрації, якої їм не всилі дати ніодна українська установа, що діє на тутешньому терені.

Таку поміч може їм дати тільки ЗУАДК, бо він ще й тепер має великі можливості використати міжнародні фонди для допомоги нашим людям. Треба тільки читати листи тих людей, навіяні зневірою і розпукою; треба їх бачити, з ними говорити, щоб відчути і переконатися, як дуже вони потребують нашої помочі — особливо сьогодні. Візьмім такий приклад: У Розенгаймі живе родина Чард з жінкою і трьома дітьми. Щоб собі якось допомогти голова її власними руками будує малий дімок, розводить курей і поросят та старається почати сплачувати довг, який він мусів затягнути на це дрібне господарство. Важка праця заганяє його в санаторію. Жінка теж захворіла, хата лишилася незакінченою, довги не сплачені, меблі взяті на кредит, фірма забирає, все розлітається. В родині страшна трагедія. Ми дістали для цієї родини понад 6,000 НМ, щоб допомогти їй покрити довги і врятувати господарство. Ми знайшли двох патронів, що присилають їм місячно 50 до 80 НМ і вже майже допомогли родині піднятися на ноги, але вона конче потребує нашої дальшої помочі. Хто їм допоможе, як буде ліквідовано ЕП ЗУАДК? Може німці? Німецькі чинники хотіли зліквідувати переслану згаданій родині допомогу, щоб таким чином покрити кошти, які видала на неї „фірзорґе".

ВІСТІ З АВСТРІЇ

Наші великодні пісні у Австрійському радіо

Як подано в офіційній програмі Австрійського Радія, відбулася 15-го квітня передача великодних пісень та гагілок „українiше остерлідер", як заповів спікер у виконанні хору при церкві св. ВМЧ. Варвари у Відні під мистецьким керівництвом проф. Андрія Гнатишина, з платівок награних під проводом тонінженера дипл. інж. Богдана Панича. Солювали знані віденській публіці Едіт Сапрун (сопрано), Сильвія Штайн (сопрано), Христя Любченко (альт), Омелян Вукайлович (бас-баритон), Ігор Гнатишин (тенор) і Юліян Липовий (бас). Передача тривала 45 мінут і відбулася на домагання самих австрійських радіослухачів. На початку авдиції спікер розказав дещо про український нарід і про його довговікову боротьбу за незалежність та пояснив наші великодні пісні, гагілки, мельодійність та красу наших пісень і співучість українців, а перед кожною піснею ще додатково подав зміст та виконавців. Ця традиційна великодня передача у віденському радіо тішиться великим успіхом в цілій Австрії і сумежних країнах, бо навіть поза залізною заслоною слухають її наші браття і сестри та насолоджуються нею.

Закінчення реколекцій. Бундесканцлер Австрії 4-ий раз у нашій церкві.

В днях 4-7 квітня ц. р. о год 18 в церкві св. ВМЧ. Варвари у Відні відбувалися щоденно реколекційні науки для наших вірних, які давав відомий проповідник і публіцист ВПр. о. радник редактор Іван Гриньох з Мюнхену. Проповіді були добре підготовані, багаті змістом і гарно виголошені, і заслужено втішалися великою фреквенцією віденців. Закінчення реколекцій відбулося 7 квітня, а сам о. Проповідник відправив Торжественну Службу Божу та виголосив кінцеву проповідь. Дияконували о. Олександер Дзерович і о. Тарас Прокопів ЧСВВ. О. д-р Орест Купранець подякував о. радникові д-рові Гриньохові за гарні науки і успіх, бо багато вірних висповідалися і приступило до Св. Причастія. Сповідало 5 священиків. На Службу Божу прийшов знову Бундесканцлер Австрії (прем'єр міністрів) і, голова найбільшої австрійської партії т. зв. Фолькспартай (католики) д-р Альфонс Горбах, якому дуже подобаються наш прекрасний обряд, наші прегарні церковні ризи і гарний церковний спів не лиш священиків, але передусім нашого церковного хору під проводом проф. Андрія Гнатишина.

Свячене Братства св. ВМЧ Варвари у Відні

Старанням Братства св. ВМЧ. Варвари у Відні відбулося в Нанзенгасзі традиційне „Свячене" 21 квітня в присутності понад 160 осіб. Коли всі присутні засіли за святочно прибрані столи, о. парох поблагословив і освятив „Пасху", виголосивши коротке слово та побажавши всього добра, О. д-р Орест Купранець, о. проф. Лада Михайло і голова братства д-р Маркіян Дзерович — ходили зі свяченим яйцем та складали всім присутнім святочні побажання. Хористи під проводом професора Гнатишина співали воскресні пісні, а потім ще народних і стрілецьких пісень. Промовляли ще від Братства сам голова, від церковної ради д-р Роман Сас-Залозецький та ще о. проф. Лада Михайло. Офіційна частина закінчилася о год. 19, а неофіційна тривала до 22-ої год. Обслуговували гостей та приготовили все наші пані під проводом старшої сестриці пані Ольги Циганюкової. Багато труду вложили пані: Наталія Гросс, Ольга Левицька, Евгенія Гнатишин, Антоніна Остапчукова, Маруся Штайнагенова, Чічка Дзерович, Ольга Вундерле та Галина Щуровська, а з панів Василь Рогацький, скарбник братства, Михайло Остапчук та Іван Циганюк, церковний радник.

Смерть гофрата д-ра Омеляна Олександра Тарнавецького у Відні

3-го травня помер у Відні по довгій і важкій недузі гофрат д-р прав Омелян Олександрович Тарновецький, колишній голова СУН — „Союзу Українців в Німеччині" в рр. 1938 - 1945 у Відні, за що навіть був арештований большевиками у Відні і вивезений на слідство до Праги, звідки його звільнили і пішки послали до Відня. Похорон відбувся 8 травня на кладбищі в Гіцінгу (XIII дільниця Відня), а панахиду і Службу Божу відправлено 9 травня в церкві св. ВМЧ. Варвари. Покійний оставив дружину Евгенію, дочку д-ра мед. Мелю замужню Шварцбах і внука кандидата прав Гельмута Шварцбаха. Гофрат Тарновецький походив з Буковини. Вічна Йому Пам'ять.

Д-р Сергій Наклович

Із Свяченого на будову нової церкви в Асторії, Н. Й.

Свячене парохії укр. грек. кат. церкви Св. Христа в Асторії відбулося 21 квітня 1963 року в переповненій церковній залі. Тостмайстер Джан Шамин, командант католицьких ветеранів у Квінсі, відкрив імпрезу та попросив до президії о. пароха Б. Андрейчука, о. Йосафата Кузьмяка, Катю Бізюк від Тов. Вервиці. Івана Сидора — фін. секр. 5-го від. УНС-у ім. св. Миколая, Єфрема Подальського від Провидіння, Вол. Врублевського, голову комітету будови нової церкви, інж. архітекта Апол. Осадцу, та Джеролда Кубіна голову католицьк. ветеранів пост 1619.

Отець парох Б. Андрейчук провів молитву й під звуки Христос Воскрес поблагословив Божі дари, приготовані жіноцтвом парохії, за що належиться їм окрема подяка. Відтак о. парох Б. Андрейчук поінформував присутніх про хід збірки на будову нової церкви, для якої закуплено 5 років тому площу при 30-ій вул. в Асторії. На ту ціль зібрано вже $ 170.000.

Отець Кузьмяк заохочував завершити те діло, бо багато парохіян з св. Юра в Ню Йорку вже поселилися в Асторії, а дотеперішня церква на 3-ох Службах Божих є переповнена. Інж. Архітект Апол. Осадца, член парохії, представив проєкт нової церкви в українському стилю, що має відрізнятися від інших храмів Божих, пляни відіслано до церковних властей для затвердження. Літом можна б приступити до будови й тому слід усім посилити жертвенність на ту шляхетну ціль.

Голова комітету будови нової церкви, Ів. Врублевський, вказав на історію парохії. В 1945 р. закупили будинок й перебудували на церкву, з якої тепер користаємо. Вона вже є замала, і тому слід будувати нову.

Іван Сидор в своїм слові заявив, що 5-ий Від. УНС'у вже дав на ту ціль $ 1100. Переведена збірка під час свяченого дала $ 250, а чистий дохід був $ 590. Молитвою пароха та відспіванням Христос Воскрес, закінчено ту імпрезу в Асторії. Останнє слово остається за нашими парохіянами, які мусять зрозуміти вагу справи будови нової церкви й поспішити із своїми пожертвами на ту ціль.

Д-р О. С.

ПЕРШІ ДНІ ПОНТИФІКАТУ ПАПИ ПАВЛА VI

(Закінчення із стор. 1-шої)

...ликій дії, яку щойно розпочав його попередник. Його величезний досвід у справах Вселенської Церкви та надзвичайна дипломатична виробленість давали запевнення, що він вмітиме здійснити це відновлення, уникаючи всіх небезпек, на які така надзвичайно важлива й заразом делікатна справа може натрапити. Через те кардинали в конкляві не втратили часу на вагання.

Вибір нового Папи викликав тут у Римі, як і в цілому світі, загальне вдоволення. Усі відчувають, що це справді „комплетний" Папа. Великі почини Івана XXIII, тобто Вселенський Собор, дію в напрямі з'єдинення цілого християнства, стремління, щоб побудувати загальнолюдське суспільне й політичне життя на засадах природного й тим самим Божого закону, він буде продовжувати, як це він уже заявив у своєму першому посланні 22-го червня. Однак усі відчувають, що це буде відбуватись в зовсім інший спосіб, буде походити із зовсім іншої особистої вдачі й психічного наставлення.

Рішучий, всебічно вироблений, зрівноважений характер нового Папи, його досвідчений дипломатично-політичний хист дає добру запоруку, що в продовжуванні й розвиненні великих дій свого Попередника, Папа Павло VI не дозволить, щоб лихі люди використовували їх для своїх лихих цілей. Це зрозуміли комуністи й вже в своїй італійській пресі, хоч і висловлюють нібито вдоволення з вибору нового Папи, роблять також і свої застереження, мовляв, „новий Папа у своєму програмовому посланні сповільнює розгін попереднього Папи в дії порозуміння із Східньою Европою", а про мир говорить „надто формально". Вони то також стараються його поучувати, що Папа повинен думати тільки про „душпастирство", знаходитись „понад усякою політикою".

До українців новий Папа має велику прихильність. Так твердять ті, що його ближче знають. Пізнав він нас з близька ще в 1923-ім році, коли працював у нунціятурі в Варшаві й коли то ще були свіжі душевні хвилювання й спогади геройських визвольних змагань та нашого короткого, але ідейно ясного й рішучого державно-самостійницького життя. Він знав особисто нашого великого Митрополита Шептицького й брав активну участь у протестаційній дії Апостольської Столиці проти польського уряду в справі арештування й переслідування Голови Української Католицької Церкви.

Дуже знаменними є також дві події, що сталися в цих останніх днях: В середу по полудні, 19-го червня, кільки хвилин перед входом до конкляву кард. Монтіні пішов відвідати нашого Митрополита-Ісповідника Йосифа Сліпого. Правдоподібно просив молитов і поради. В суботу по полудні, 22-го червня, Папа Павло VI-ий, бувший кардинал Монтіні, особисто пішов до палати, де мешкає наш Митрополит і задержався з ним у розмові чверть години. Митрополит сидів на ліжку, бо в цих днях дещо нездужав. Ці два так надзвичайні факти свідчать про те, що новий Папа високо цінить і поважає нашого геройського Митрополита, як також Українську Церкву й Український Нарід. Італійське телебачення показало цю останню, таку зворушливу сцену, своїм італійським глядачам.

Думки безпартійного

(Закінчення із стор. 2-ої)

...вання українських партій від українського громадянства.

Цю організаційну хибу треба виправити і дорожити кожною свідомою українською людиною. Наша головна сила — це маса еміграції на місцях — в українських громадах. В громадах нам треба починати здійснювати консолідацію, а не чекати чуда з-гори. Для цієї мети ми повинні використати Відділи УККА на місцях, що об'єднують всі шари української еміграції на демократичних, надпартійних засадах, і впорядкувати той хаос, який ще панує в деяких наших громадах.

Коли ми впорядкуємо всі наші громади під керівництвом Централі і Відділів УККА на місцях, то це дасть нам змогу приступити до об'єднання українських самостійницьких сил у всьому вільному світі, цебто організувати Світовий Конгрес Українців, до якого увійшли б представники всіх країн нашого поселення, відповідно до кількости живучих там українців. Побудований на таких засадах Світовий Конгрес Українців буде справжнім виразником — репрезентантом української еміграції вільного світу.

Український День у Дітройті

Дітройт, Миш. (В. П.) На початку червня у залі Вірменського Культурного Центру відбулась нарада представників національних груп Москвою Поневолених Народів. В нараді взяли участь представники 9-ти національних груп і ними проводив голова Міжнаціонального Комітету ред. Михайло Бажанський, який є також головою Метрополітального Відділу УККА в Дітройті. У висліді рішено відзначити Тиждень Поневолених Націй у найближчому часі.

Відзначення відбудеться у неділю, 14-го липня 1963 року, на оселі „Діброва" недалеко Дітройту. В цьому дні Метрополітальний Відділ Українського Конгресового Комітету Америки в Дітройті влаштовує „Український День". До участи в ньому, крім українського громадянства, запрошено всі національні групи, що входять у склад Міжнаціонального Комітету. Слово до них матиме голова УККА проф. Лев Добрянський. У святочній частині програми дня будуть відчитані проклямації видані губернатором стейту Мишиґен і мейором міста Дітройту.

У розваговій частині програми приготовляється для учасників милі розваги, льосування цінних нагород, різні інші атракції, для старших і для молоді. Жіноцтво приготовляє відповідну кухню з домашніми стравами та буфет, щоб можна підкріпитись та прохолодитись, перебуваючи в гарячий час на цій імпрезі. Всякі ознаки вказують, що українське громадянство візьме масову участь у такій рідкісній, під оглядом змісту, імпрезі.

Яр Славутич в Лос Анджелесі

Наш поет і мовознавець Яр Славутич, мабуть, належить до найрухливіших вчених — літературознавців, перебуваючи велику частину кожного року „на колесах" з доповідями у всіх кінцях світу, завітав уперше до Народного Дому в Лос Антжелесі на запрошення місцевого Україн. Культ. Осередку та Мистецького Об'єднання.

Ще кілька годин перед тим він мав наукову доповідь та дав інтерв'ю для американців у Сан Франсіско, а в неділю ввечері, 28 квітня, вже виступав перед лосанджелеськими українцями з читанням своїх ще недрукованих творів, зокрема поеми про найстрашніші часи совєтської дійсности. Поділився також з присутніми своїми пригодами в Італії, де, як відомо, його мало не вкрали большевицькі держиморди.

Славутич уміє полонити присутніх не тільки фаховим, мистецьким читанням своїх поезій, а й дуже милим, симпатичним своїм поводженням з людьми. Про найпрозаїчніші, найпростіші, як і про найтрагічніші речі, він оповідає завжди з дозою легкого й приємного гумору.

Після бесіди автора та читання його творів ним самим та п. Олею Романюк, відбулося чайне прийняття гостя. Майже кожний присутній на літературному вечорі придбав собі одну з кількох книжок автора, який радо дав кожному автограф. Жаль тільки, що вечір не міг відбутися іншої дати, коли було б багато більше, ніж якихось півсотні людей, бо напередодні в тій же залі була велика імпреза, що протягнулася аж до ранку.

Другого дня, оглянувши мистецькі вартості грецького собору в Лос Анджелесі, що було потрібне проф. Славутичеві для його наукової праці, симпатичний гість покинув Каліфорнію.

Іван Овечко

Загальні збори Хору ім. Митрополита Андрея Шептицького в Ню Йорку

Звичайні Загальні Збори хору, який співає кожної неділі в церкві св. Юра на Службі Божій о год. 12-ій вполудне під диригентурою проф. Романа Левицькогог, відкрив голова інж. Евген Макар та попросив запрошеного о. д-ра Сабола, ЧСВВ перевести молитву. Цього пам'ятного 20-го квітня в Українському Народньому Домі, при Другій Евені у Ню Йорку зібралось 27-єро членів хору, які на пропозицію Е. Макара обрали на почесного голову Заг. Зборів о. д-ра Сабола, на діючого голову інж. Володимира Богачевського, а Романа Яцушка та Марту Степаняк на секретарів.

По прийнятті порядку нарад на прохання присутніх о. д-р Сабол розказав про свої цікаві враження зі зустрічі із Митрополитом - Ісповідником Йосипом Сліпим у Римі. Опісля наступило відчитання протоколу із заг. зборів хору та його затвердження, затвердження комісії матки у складі: проф. Микола Нечай, д-р Богдан Бабій та інж. Лев Мащак. Інж. Зенон Гловяк перечитав статут хору та вніс деякі пропозиції-зміни статуту, зголошені спеціяльною комісією в складі: інж. В. Богачевський, д-р Б. Бабій та інж. З. Гловяк. Мирослав Кулинич та Мирослав Мац внесли свої зміни до статуту, які приняли Заг. Збори.

Звіти членів Управи: Е. Макара — голови, д-р М. Кулинича — містоголови, Марії Олинець — секретаря, З. Гловяка — скарбника та проф. Романа Левицького — мистецького керівника — виказали ріст хору під оглядом якостевим — 58-єро членів, гармонійну співпрацю членів Управи, добрий мистецький рівень хору, незлий фінансово-господарський стан, бібліотеку, альбум та хроніку хору. Бібліотеку хору упорядкував М. Кулинич, друк нот З. Гловяк, альбум інж. Юліян Фриз, а хроніку Юрій Малаховський. Хор брав участь у 9-ох виступах-імпрезах. Після звіту Контрольної Комісії — Володимира Ренера, дискусії над ним та уділенні абсолюторії уступаючій Управі на пропозицію голови комісії матки М. Нечая вибрано нові керівні органи хору: інж. Евген Макар — голова, Мирослав Кулинич та Оля Ляхович — містоголови, інж. Юліян Фриз — секретар, мґр. Володислав Маґоцький — скарбник, інж. Зенон Гловяк та Богдан Хабурський — члени Управи. До Контрольної Комісії обрано: інж. В. Богачевський, В. Ренер, Анна Король. Після запитів та внесків співом „Христос Воскрес" інж. В. Богачевський закрив Заг. Збори хору.

Ціллю цього хору є заповнити велику прогалину в нашому релігійно - церковному хоровому мистецтві на чужині, виховати лави любителів всеціло відданих справі, та передати цю любов до української пісні нашим нащадкам. Українська Громада Великого Ню Йорку належно оцінює працю хору, полюбила його і брак цього хору був би великою, невіджалуваною прогалиною у культурно-релігійно-громадському житті українського давнтавну.

Ідучи на зістріч цілям хору та вимогам статуту заплянowано на 15-го грудня ц. р. Свято-Академію в честь Патрона хору, Великого Митрополита Слуги Божого Андрея Шептицького.

Я. Б.

Вечір пісні та розваги в Балтіморі

Балтиморський Відділ Союзу Українок, що його тепер очолює п. Лідія Леміщкова, обдарував 19-го травня балтиморську громаду та запрошених гостей з Вашингтону милим „Вечором пісні та розваги". Виступи філядельфійських мистців — співачки Наталії Андрусів з піяністкою Надією Слободян та Ярослава Пінот - Рудакевича — становили основу програми цієї своєрідної ревії. Крім них виступали ще балтиморський жіночий хор, балтиморські студентки з танками та Степанія Антоняк - Чаплинська з танковим сольом.

Настрій безжурно-погідної розваги впровадив балтиморський жіночий хор, що під проводом дир. Івана Сенюти відспівав коломийку, дві жартівливі пісні і фокстрот Селезінки-Чумової „На Підзамчі". Хорові акомпаніювала Марійка Хмілевська.

Каскади нестримного сміху розливалися по залі під час монологів Ярослава Пінот-Рудакевича, що їх він виголошував з акторською майстерністю. Політика, вакації, лікарі та інша актуальна проблематика проходила скрізь призму щирого і здорового гумору Рудакевича.

Того ж вечора серця слухачів здобула теж наша відома естрадна співачка Наталія Андрусів. Слухачі почули у її виконанні пісні Ярослава Барнича „у Стрийськім парку", „Пісня про киптар", Кос-Анатольського „Дівчина з сірниками" та Майбороди „Пісня про рушничок", а крім того вона виконала ще три пісні чужих композиторів з текстами в українському перекладі. Вмілим орудуванням свого милозвучного сопрана та переконливою акторською грою Наталії Андрусів вдається передати слухачеві тонкі відтинки настроїв, думок, переживань кожної пісні.

До мистецького успіху співачки великою мірою причинилась під музичним оглядом Надія Слободян, при фортепіяновому супроводі якої Наталія Андрусів виконувала свої пісні.

Роман Купчинський написав до кожної пісні поетичний коментар, що мав за ціль підготовити слухача сприняти настрій пісні та зрозуміти її духа і символіку. Пінот-Рудакевич, що був конферансієром вечора, прочитував ці коментарі перед кожним виступом співачки.

Під звуки потефонної платівки молоденька таянечниця Степанія Антоняк-Чаплинська вивела гуцульський танок легко і темпераментно, а танцювальний гурток балтиморських студенток до власних співів виконав гладко і зручно гаївки та інші народні танці.

На цьому вечорі настроїв тужливою ниткою виводились спогади про Львів, про його чарівний Стрийський Парк, про львівські типи, а гості при застелених столиках і заставлених солодощами, до яких подавано чай чи каву, почувалися свобідно та з насолодою духового відпруження сприймали точку за точкою цього веселого, культурного видовища. Ярослав Ш - к

Коротні вістни

● 40 чоловіків і жінок пікетували готель Андрю Джансона в Ноксвіллі, Теннесі, в якому промовляв суддя Найвищого Суду Том С. Кларк. Пікетування було звернене проти Найвищого Суду ЗДА за рішення проти відмовлювання молитви в публічних школах та читання біблії. Суддя Кларк закликав батьків вернутися до давньої „дерев'яної техніки", щоб втримувати послух серед молоді і дітей. Найкраще зайняти дітей спортом і атлетикою.

● Республіканські провідники в Конгресі сенатор Еверет МекКінлі Дірксен і конгресмен Чарлз А. Галлек твердять, що в цьому році важко буде ухвалити законопроєкт про зменшення прибуткових податків. Але демократичні конгресові провідники сенатор Майк Менсфілд та конгресмен Карл Алберт заявляють, що великі можливості на цій сесії є для ухвалення закону про зменшення прибуткових податків. Республіканці гадають, що обструкція південних сенаторів проти законопроєкту про охорону громадянських прав не допустить до того, щоб знайшовся час на підготову закону про зменшення податків.

✝

З великим болем і смутком
ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями, Знайомими та
Українським Громадянством,
що дня 9-го червня 1963 р. у Львові
упокоївся в Бозі по тяжкій недузі,
на 75-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО і ВУЙКО

бл. п. ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ

Композитор, піяніст, довголітній директор Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові.

Похорони відбулися у Львові при великому здвизі громадян, дня 11-го червня ц. р. на Личаківський цвинтар.

Горем прибиті:

НАТАЛІЯ — дружина у Львові
ІВАН — син із дружиною
ЕВГЕНІЯ — дочка з мужем ЮРІЄМ
НАТАЛІЯ — дочка з мужем ЕВГЕНОМ
НАТАЛІЯ, ХРИСТИНА, ВІРДЖІНІЯ, ЮРІЙ — внуки
МАРІЯ — сестрінка з мужем ЗЕНОНОМ і дочкою ОЛЕЮ
ЕВГЕНІЯ — сестрінка з мужем ВОЛОДИМИРОМ
РОМАН — кузин із жінкою ЛІДІЄЮ
РОДИНА в Краю і на Чужині

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими,
що в неділю 30-го червня 1963 р. о 12-ій год. ночі,
упокоїлася в Бозі, по тяжкій недузі
на 69-му році життя, наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п. АНАСТАСІЯ ДУШКО

народжена на Волині.

ПАНАХИДА у ВІВТОРОК о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 East 7th Street в Ню Йорку.

ПОХОРОН в СЕРЕДУ, 3-го липня 1963 р. о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до Катедрального Собору св. Тройці при вул. Брум ч. 350, відтак на український православний цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

чоловік: о. прот. МИКОЛА ДУШКО
дочки: ВАЛЕНТИНА з чоловіком ЛЕОНІДОМ ПАХОЛЮКОМ
НІОНІЛА з чоловіком ОЛЕКСІЄМ ДІДУХОМ
з внучкою АЛОЮ

ПОДЯКА

Всім, хто взяв участь у похороні моєї Матері

св. п. ЮЛІЇ РУДНИЦЬКОЇ

в Ню Йорку, представникам українських громадських, культурних і наукових установ і товариств, а теж усім, хто в тій чи іншій формі висловив співчуття в нашій великій втраті, складаю оцим сердечну подяку.

Яр. РУДНИЦЬКИЙ, Winnipeg
в імені Родини

25 червня 1963 р.

З наукових конференцій УВАН у ЗДА

Доповідь Всеволода Голубничого „Спостереження про розвиток політичної ситуації на Україні в рр. 1960—1962".

На науковому засіданні Комісії для дослідів над пореволюційною Україною й Совєтським Союзом в Українській Вільній Академії Наук у Ню Йорку відбулася в суботу 6-го квітня доповідь секретаря Комісії Всеволода Голубничого на тему: „Спостереження над політичною ситуацією на Україні в роках 1960 - 1962". Головував на засіданні Л. Чикаленко. В. Голубничий зазначив, що доповідь оперта на аналізі совєтської преси та урядових і партійних документів, а також на розмовах доповідача з деякими приїжджими з СССР.

Доповідач насвітлив стан на Україні на тлі загальнополітичної ситуації в цілому СССР та пов'язав її з подіями в Москві і зі змінами в політиці ЦК КПСС. Хрущов спробував модернізувати й удосконалити існуючий лад за допомогою ряду реформ та частковим викриттям правди про сталінські злочини. В цих реформах він зперся на обновлені і омоложені апарати влади, провідні кадри, які він підібрав особисто. Людей, що стояли при владі за Сталіна він усунув майже всіх, і в центрі і на місцях. Проте, не зважаючи на ряд успіхів, більшість реформ Хрущова не дала сподіваного ефекту, а, крім того, він зробив низку великих помилок у зовнішній і внутрішній політиці, і льояльність партії до нього нині в чималій мірі захиталася. Одначе доповідач не пішов так далеко, щоб твердити, що совєтському режимові тепер загрожує значна криза.

Виступ Хрущова проти Сталіна з одного боку дав привід до великої зовені ревізіонізму, що тепер заливає все в СРСР, а з другого боку помітно зменшив страх перед владою, надав людям відваги більш-менш вільно висловлювати свої погляди. Доповідач твердив, що не тільки з біжучих пресових матеріялів, а й з офіційних партійних документів, є безсумнівним, що головними течіями в суспільно-політичній думці в цілому СРСР тепер є дві: ревізіонізм і націоналізм. Саме їх партія вважає тепер найбільшими для себе небезпеками.

Ревізіонізм особливо виявився протягом 1961-62 рр. Це є рух суспільної думки, скерований проти всього недавнього минулого, це — переоцінка всіх цінностей і шукання нових шляхів. Ревізіонізм не тільки політичне явище, а загальне. Він сильно виявляється тепер в мистецтві, літературі, у філософії та в усіх соціяльно-політичних науках. Доповідач твердить що йому цілком певно відомо, що в СРСР, а зокрема на Україні, скрізь відбуваються дискусії в гуртках людей, а особливо серед молоді. Зрозуміло, що до преси ці дискусії не потрапляють, але вони існують.

Націоналізм, як визнає сама КПСС, став останнім часом другою після ревізіонізму течією думки в усіх республіках СРСР. Виявляється він головне як протест проти російського шовінізму й імперіялізму, але має також чисто територіяльний адміністративний та господарський характер, як оборона інтересів окремих республік та т. зв. „Містництво".

Переважно, зокрема на Україні, націоналізм сам по собі походить з ревізіонізму і є його формою. Полягає він насамперед у тому, що нація, як соціологічне явище, республіка, як організаційна форма, сприймаються „націоналістами" за нормальні й потрібні речі, як підмет, з інтересів якого виходить в оцінці дійсність. Носії цього націоналізму самі себе, однак, не називають націоналістами (хоч партія називає їх такими). Не зовуть себе вони так, по-перше, тому, що вважають, що вони борються не за якийсь там „ізм", не за абстрактну доктрину, а за зовсім природні ,нормальні права і інтереси, за особисту гідність людини, за її право бути тим, чим вона хоче бути. Подруге ж, „націоналісти" не звуть себе націоналістами ще й тому, що в своїх переконаннях вони є комуністами, соціялістами, демократами, клерикалами, чи навіть фашистами, коли ходить про ідеальний устрій суспільства в їхній уяві. Націоналізм в СРСР вміщує в себе тепер найрізноманітніші переконання, але в середині кожної нації, зокрема, — так, як є в усіх інших націях на світі. Але тому, що в СРСР рівноправности націй немає, спротив наступові поневолюючого російського націоналізму в неросійських республіках робить націоналізм (в сенсі оборони національних інтересів) головною ідеологією, що об'єднує людей різних політичних та соціяльно - економічних переконань.

На тлі такої загальної аналізи В. Голубничий зупинився на конкретній ситуації на Україні. На його думку, політичне становище в 1960-62 рр. там було в значній мірі подібним до становища в роках 1925-26, себто в період після усунення російських шовіністів з керівництва КП(б)У (Квірінга, Лебедя і ін.), але перед атакою на Шумського й Хвильового. Головні відмінності сучасної ситуації від ситуації 20-х років Голубничий зазначив такі: 1) На чолі КПУ тепер немає Кагановича, як тоді, а весь провід КПУ й вирішальні посади в уряді УРСР в руках українців. 2) В 1960-62 рр. українські комуністи мали значний вплив в Москві, в центральних органах всесоюзної влади, чого в 20-х роках не було. 3) „Українізація" нині є не державною політикою згоди, а спонтанним, сильним, натиском знизу; вона не є дозволеною, але її покищо ніхто не відважується заборонити, хоч російські елементи на Україні ставлять їй запеклий опір і саботують її поступ з усіх сил. 4) Націоналізм української інтеліґенції й молоді є нині на значно вищому інтелектуальному рівні. Це не рух, селянських дітей, що заповнювали міста в 20-х роках. Це не „діти чумацького шляху", а космонавти, діти атомової епохи, з з освітою (якщо не культурою) на рівні світової. 5) Нарешті, історично це є, так би мовити, „після - комуністичний" рух: він не марить „загірньою комуною", як Хвильовий, і, мабуть, більше не вірить у можливість мирного й дружнього співжиття з росіянами в одній інтернаціональній державі, як вірив Скрипник.

Доповідач навів низку прикладів того, в яких формах і на яких відтинках проходить тепер на Україні визвольний процес. Він вказав на факти спротиву й непокірности партійній лінії, на прояви вільної творчости молодих творців національної культури, на гостро - критичні виступи проти російського шовінізму й національної політики КПСС. Він також навів приклади того, як відбувається боротьба за господарські інтереси УРСР, за поширення прав уряду УРСР, за висування молодих українських кадрів на провідні становища, за українські видавництва й українське шкільництво.

У висновках В. Голубничий підсумував, що в 1960-62 рр. політичну ситуацію на Україні характеризували такі три головні риси: 1) Сильний кількісний і якісний зріст активности молодих українських кадрів на всіх відтинках суспільного життя; 2) Активна участь українських комуністів у Москві у внутрішній і навіть зовнішній політиці СРСР; 3) Помітний зріст соціяльно - економічних протестів і невдоволення серед широких мас населення, що хоч і не мало виразно політичного характеру, проте значно впливало на політичну ситуацію.

Після доповіді виникли запитання і відбулась жвава дискусія, в якій зокрема взяли участь І. Бакало, І. Замша, Б. Мартос, М. Прокоп, Л. Чикаленко.

Найбільш дискусійним було твердження Голубничого, що післясталінський провід КПУ став в якійсь мірі самостійним фактором у відносинах між Україною і Росією та відіграє в цьому якісь окрему ролю. Проф. Б. Мартос висловив погляд ,що українські комуністи остаточно перевірені, і що у них нельояльности до Москви не може бути. На це Голубничий відповів ,що Москва вимагає від них відповідальности, наприклад, за виконання продукційних плянів на Україні, вони змушені в свою чергу вимагати від Москви засобів і влади — ці пляни виконувати. Тому існує багато фактів, коли вони вимагають збільшити Україні бюджетні фонди, приділи товарів, права уряду УРСР, тощо. Це не значить, що вони нельояльні, але конфлікт інтересів існує.

Д-р М. Прокоп, що в цілому погодився з висновками доповідача, висловив сумнів щодо його твердження про те, що О. Кириченко, бувши секретарем ЦК КПСС для кадрів, провадив дещо подібну до скрипникової політики висування місцевих національних кадрів і саме за це був у 1961 році скинутий. Він також критикував тезу Голубничого про те, що М. Підгорний відіграє якусь ролю в суперечках між Москвою й сателітними компартіями, зокрема з китайцями.

Доповідач відповів, що про ролю Кириченка почасти свідчили його промови в Москві, а особливо те, що відразу після його падіння, політика партії змінилась і було офіційно проголошено, що надалі партія стоятиме за перемішування кадрів між республіками.

Окремо в дискусії висловлювався погляд, що якби справді існував такий сильний зріст національного руху на Україні ,то Москва вже вчинила б новий масовий терор.

Голубничий сказав, що можливе й те, що сучасний провід КПСС таки чогось навчився з сталінового досвіду і розуміє ,що масовий терор все одно до покори не приводить, але зате дуже тяжко відбивається на господарстві, витворює брак кадрів, викликає масове невдоволення й ворожість населення до влади. Масовий терор нині значно послабив би СРСР і ще більше скомпромітував би його в світовій опінії.

Н. Н.

ВІДВІДИНИ КЕННЕДІ В ІТАЛІЇ

Італійський президент Антоніо Сеньї показує президентові Кеннеді свою резиденцію — Квіринальський палац у Римі.

Айзенгавер проти так званого „батьківського" уряду

Геттисбурґ, Па. — Колишній президент Д. Д. Айзенгавер, промовляючи в навечеря 100-річчя битви під Геттисбурґом, гостро виступив проти так званого добродійного, чи як він сказав „батьківського" уряду, який хоче всім опікуватися та не дозволяє людині на те, щоб вона могла користати з самоврядування та щоб сама вона могла рішати про деякі речі. На думку колишнього президента кожне поширення влади федерального уряду є обмеженням прав кожного американця. Айзенгавер сказав: „Загроза є така сама, як була 100 років тому, під час громадянської війни". Ці слова Айзенгавера, як підкреслює преса, можуть відноситися до урядів диктаторів, але вони не мають застосування в країнах із демократичними урядами, де люди добровільно вимагають деколи „батьківської" опіки уряду при вирішуванні таких проблем, яких сама людина не всилі розв'язти (цивільна оборона населення під час війни, медична опіка, публічна освіта

59 американських студентів поїхали на Кубу, незважаючи на урядову заборону

Гавана. — Юнайтед Прес Інтернешенел повідомляє, що на Кубу прилетіли кубинськими літаками з Праги у Чехо-Словаччині 59 студентів Коледжу, хоч Державний Департамент остерігав їх проти тої їзди, як незаконної. Коли вони вернуться до ЗДА, то можуть бути карані в'язницею і грошовою карою до $5 000 включно. Цу групу очолює студент Леві Лявб із Колумбійського університету в Ню Йорку. У Гавані їх вітали кубинські студенти з Гаванського університету. Вітав їх також студент-втікач негритянського походження Роберт Вілліямс, який зокрема зайнявся 10 ма студентами - американцями негритянського походження. Студент Лявб заявив, що студенти будуть один місяць на Кубі, куди їх запросили на безплатний побут представники Кубинського Інституту Приязни між народами. Непослушних студентів остерігали проти незаконної подорожі на Кубу в Лондоні і в Амстердамі.

● **Конґолійська республіка** відзначала в неділю 30 червня ц. р. триріччя своєї незалежности. В параді, влаштованій з приводу тих роковин, взяло участь яких 3,000 осіб, в тому 200 вояків революційної анґолійської армії. Дефіляду приймали конґолійський президент Касавубу і прем'єр Адуля разом з президентом анґолійського екзильного уряду Гольденом Робертом. В суботу 29 червня Конґо визнало екзильний уряд Анґолі за правну репрезентацію цієї країни.

● **29-го червня** канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон перебув з успіхом малу операцію, під час якої йому витяли цисту з шиї, яка шкодила слинній залозі. Вона докучала прем'єрові від Великодніх свят ц. р., зараз після виборів, в яких ліберали здобули найбільше число голосів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 13-го ЛИПНЯ 1963 р.:

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського, 219 Відділ, о год. 7-ій веч. при 675 So. 19th Street, Newark, N. J. — М. Т. Юров, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва „Мир", 324 Відд., Проситься вирівняти членські вкладки. — І. Струк, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ЛИПНЯ 1963 р.:

MONESSEN, Pa. Піврічні збори 338 Відділу о год. 1-ій по пол. в клюбовій залі на 2-ій вул. На зборах Конт. Ком. звітуватиме за останніх 6 місяців. — Нік Кух, секр.

Посмертні згадки

АНДРІЙ ДАВИСКИБА, член 238 Відд. в Бостоні, Масс. помер 7. травня 1963 року на 64 році життя. Залишив в смутку дружину Марію Давискиба (Костецька) і сина Володимира. Брат бувшого голов. радного Миколая Давискиба. Був членом Запорозька Січ, в Бостон, Масс. Поминальне Богослуження відслужено в укр. кат. церкві св. Юрія в Бостоні, Масс.

ДМИТРО КУЗІВ, член Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. УНСоюзу в Гемтремку, Міш. Помер 12-го травня 1963 року на 51-му році життя. Покійний походив з Камінець, Зах. Україна. Належав до ОДВУ та Метрополітального Конгресового Комітету в Детройті. Був щирим працівником для громади та української справи. Покійний полишив в смутку кузина Григорія Кузів і братову Ольгу Кузів та братанку Оксану. Похорон відбувся 18. травня 1963 року з похоронного заведення при участи Родини, Членів 94 Відд. УНСоюзу, УККА і Знайомих на цвинтар Evergreen. — Вічна Йому Пам'ять.

В. Крушельницький

МИХАЙЛО ДОЛОШИЦЬКИЙ, довголітній член Т-ва Клюб Поступовий, Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сиґі, помер 19-го травня 1963 р. на 79 році життя в Елізабет, Н. Дж. Походив з с. Ялина, пов. Сянік, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1917 р. Покійний полишив у смутку дружину, дві сестри, 1 в Україні, двох синів, 3 дочки і 13 внуків. Похорон відбувся 23-го травня ц. р. з похоронного заведення до церкви св. Володимира. Похований на цвинтарі Graceland Memorial Park, N. J. В. И. П.

П. Костик, секр.

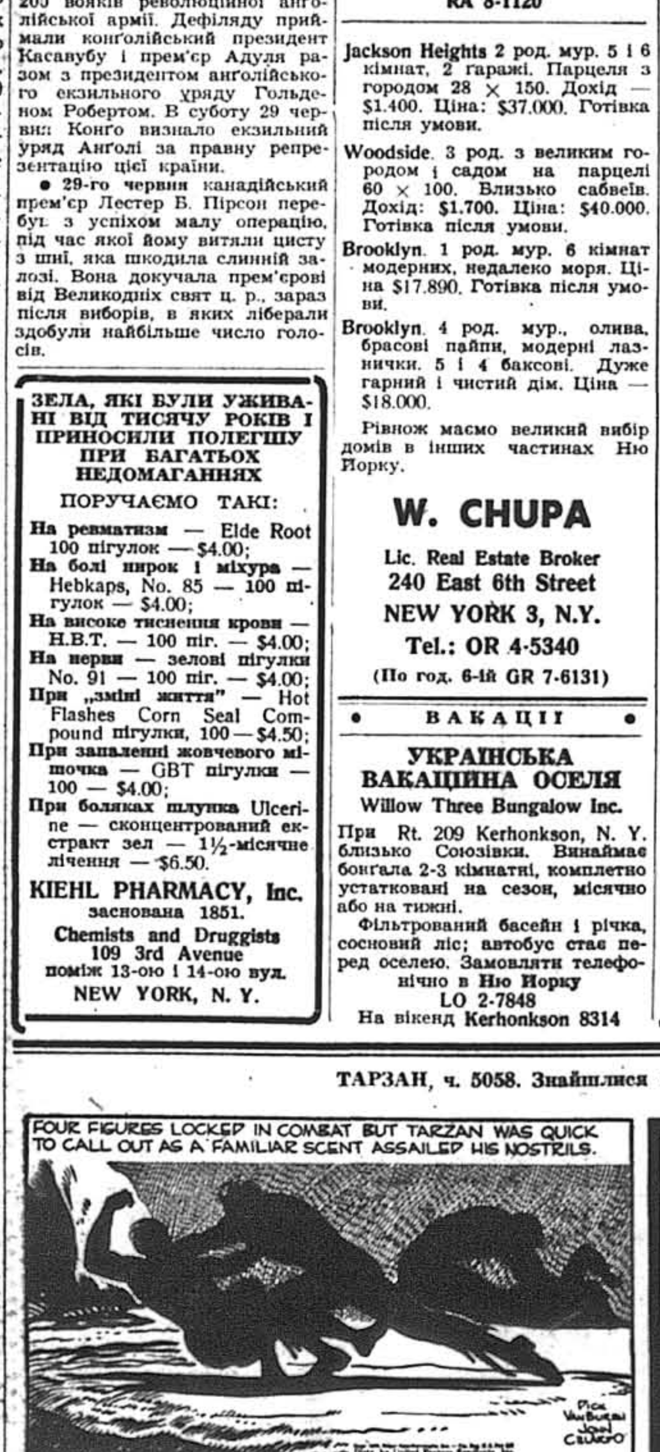
ІЛЛЯ ТОПОРОВСЬКИЙ, довголітній член 181 Відд. УНСоюзу в Менвіл, Р. Ай. помер 25. травня 1963 р. проживши 80 років. Покійний народився в с. Кут, пов. Скалат, Зах. Україна. Полишив 4 синів: Богдана, Івана, Михайла і Володимира та 7 внуків і 1 сестру Марію, яка живе у Вонсакет. Похорон відбувся з Української Православної Церкви на парафіяльний цвинтар у Менвіл, Р. Ай. Вічна Йому Пам'ять.

Г. Шевчук

НИКОЛА САВРАН, член Т-ва „Запорозька Січ" 283 Відділ УНСоюзу в Auburn, N. Y., помер після важкої операції 23. травня 1963 року. Покійний народився 19-го грудня 1889 року в селі Глібовичі Великі, пов. Бібрка, Зах. Україна. До Америки прибув в 1910 р. та оселився в місті Обори, Н. И. Належав до укр. кат. парафії св. ап. Петра і Павла а від 1934 р. належав до УНСоюзу. Був прикладним та жертвенним громадянином, ніколи не жалів пожертви на народні цілі. Осиротив дружину Марію, дочку Софію Курій з мужем та дітьми, братів Дмитра в Америці та Романа і Михайла в Україні. Похорони відбулися 27-го травня з похор. заведення на цвинтар св. Иосифа в Обори. В. И. П.

П. Пироганич, секр.

ТАРЗАН, ч. 5058. Знайшлися природники!

Чотири постаті зчепилися в боротьбі, але Тарзан швидко відкликав боротьбу, коли вітомий запах дійшов до його ніздрів.

Негайно, напасники пізнавши його голос, припинили бійку... Це були природники, професор Саттон і Пол Фінч!